

1 PÉÉDORO

Tujkénú Péédoro cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Péédoro Jetsocríjtóo úwááboobéré o péhíjcyáíñé wákemyéivu oke pícyoobe íñe íhyaami ámúha éllevu ó caatúnú dííbyékée ámuha mecahcújtsóné déjúcotu méiiñújitu ámúhakye ditye wáchajánúme éllevu, Póotoó, Garáátsiaa, Capadóótsiaa, Áátsiaa, Bitííniaa, éhdúné iñújííneri ámuha meíjcyáme éllevu.

² Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Méécááni Píívyéébe ámúhakye iñéhdújuco újcune dííbyeéjté ámuha meíjcyaki. Aane muurá Íapííchoj tééveri ámúhakye piáábohíjcyaaabe Jetsóópe mewájyuri ítyujpácyó wáágóonej tééveri ámuha meímíjpyeténe dibye ímillédú meíjcyaki. Aabe ihdyu óvíi ámúhakye panévatu píaabó íbúwajíí iiínerí íjtsámeítyúmé ámuha meíjcyaki.

Ímí méúmiwa nééneé

³ Muuráhjáa mítyane meke iiidaatsólléne béhnétu meke tsíímávaabe Jetsocríjtóo idsííjivéne tsiiñe böhíínej tééveri. Áánéllii iiíné imíjyaú méúmiwa íjcyane méítsohíjcyáhi. Ahdícyane ihdyu metsu Jetsocríjtój Caani Píívyéébeke medúúrúváne metéhdújtsoki.

4 Muurá ijcyáné níjkyéjiri ḥitsiime meíjcyámé wáábyuta múijyú muhdú íjcyáityúné dibye pícyoone meke téhmene.

5 Ímí dííbyeke mecáhcújtsónéllii ḥhnáhoori meke píáábohíjcyabe nihñéétsihvúré téhullévú meúújetécooca teene meújcuki.

6 Áánéllii múu íllure imíjyúú dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé ámuha meícúbáhrámeíyónáaáca.

7 Muurá tééneri meke waajácúlleebe ímiááné dííbyeke mecáhcújtsóhajchíí éhne múúne óoro cúújúwari ditye wáájáculledu. Muurá teene óoro meke píáábóné ehnííñevu Píívyéébeke mecáhcujtsóné meke píaabóné tsá múijyú mééma níjkévéityúne. Áánéllii dííbyeke ámuha mecáhcujtsómé ḥinetú menéétsámeítyúhajchíí ḥiné imíjyaú ámúhakye ávyéjújtsóiibye dúúrúvaabéré tsiiñe Jetsocríjtó tsáácooca.

8 Muurá Jetsocríjtoke ámuha maájtyúmítúróóbeke méwájyúúbedívú ámuha mecátsípáávéne méimíjyúúhií.

9 Áabeke ámuha mecáhcújtsónéllii tsúúca ámuha mépájtyyetéhi.

10 Muuráhjáa éíjyuúvú Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa ihjyúvájúcoorá muhdú dibye meke ḥidaatsólléne pájyetétsóíñeri. Ároméhjáa tsá pahdu wáájácutú muhdú tene íjcyáíñe.

11 Áánélliihyéhjáa díllócatsíhijcyámé caabyé Críjto íjcyabe múijyú muhdú ḥicúbáhrámeíñe ávyéjuutéíñe Píívyéébé Apíichó diityéké néhijcyáne.

12 Áánélliihyéhjáá Píívyéébe diityéké waajácutsó ditye íjcyáijyúí tene pájtyéityúne, bóónétúí tene pájtyeíñé. Áánée muurá tsúúca ámúhakye tsaate úúballé muhdú mepájtyetéíñé Píívyéébé Apíichó níjkyéjitu tsááne piáábónej tééveri. Aane muurá idyé níjkyéjí múnnaa téhdure imíllerá páñetu iwáájácúiyóné muhdú mepájtyetéíñé.

Ímiááméré meíjcyáiyóne

13 Aane ímiááméré meíjcyáne métsúúraméí tsiiñé Jetsocríjtó tsácooca Píívyéébe ámúhakye iiдаatsólléne ájcúíñeri.

14 Aame tsúúca Píívyéébej tsíimé ámuha meíjcyame múu dibye ímillédú ijcyáhi. Tsá múu dííbyekée ámuha mewáájácútúcooca ímítyúnéhjíri meúmúúpívye híjcyádú néjúcootúne.

15 Muurá meke újcuube ímiááméré meíjcyaki. Áánéllii múu ímiáámé ijcyá dibye íjcyadu.

16 Muurá dííbyé waajácuháámitu nééneé: “Ímiáámé meíjcyá ímiáábé o íjcyadu.”

17 Aane dííbyeke ámuha mecáánívahíjcyámé múu ííñújíri ámuha meíjcyáné hajchótá dibye ímillédú ijcyáhi. Muurá tsahdúré mééma ímíbájchóiibye muhdú meícyahíjcyáné tééne áhdoovu meke iájcuki.

18 Muurá ámuha méwaajácú mépée mepájtyetéítyúrojíjtó méihdé múnáaúvú úráávye híjcyánetu meke dibye pájtyetétsóne. Árónáacáá ihdyu tsá meke dibye pájtyetétsotú dsíidsidívú iáhdóneri.

19 Muuráhjáá ihdyu mééma áhdoobe mítyane iwájyuube Críjtó tujpácyó wágóóvénéri éhne

múúne obéejáwu imíwu néébeke míamúnáá imítuháñé halluvú ditye dsíjívetsódu.

20 Píívyéebéhjáa ihdyu tsúúcajátujuco dííbyeke mémenúné ííñuji iípívyéjtsótúné ihdéjuco dibye mewájyuri idsíjíveki. Ahdújucóhjáa dibye tsááne meke iipiááboki.

21 Áánellii dííbyej tééveri Píívyéébeke mecáhcujtsómé dííbyedívú mécátsípáávehíjcyá dibyée dsíjívéébeke ibohíitsóne ávyéjuutétsónélliíhye. Aame méwaajácú dííbyema meíjcyame iinérí mebáñúmeíityúne.

22 Ahdícyane tsúúca Píívyéébé Apíichó ámúhakye piáábónej tééveri ímiájú ámuha mecáhcujtsómé óvíi ámuha méwajyújcatsí ámúhá iibúuri.

23 Muurá Píívyéébeke mecáhcujtsómé tsíhdyuréjuco meíjcyane. Tsáhájuco meúráávyetú méécáánimúu meke tsíimávátsihdyu meíjcyajíjtó illure níjkéváijíjtó. Áánetu ihdyu Píívyéébé ihjyu mecáhcujtsóné tsá múijyú níjkéváityúne.

24-25 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé: Pámeere míamúnaa wahájchotáré ijcyá tsójcómují ijcyadu. Téhdure ijcyámé wahájchotáré iiné imíjyaú wajco ijcyadu. Áánetu ihdyu Píívyéébé tsá múijyú níjkéváityúne.

Ááné uwááboju ímiájú muurá tsúúca ámúhakye úwáábómeíhi.

2

1 Ahdícyane óvíjyacóóné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Tsá múu álliuutúne. Tsá

múu pánehjídú ímiáámé íjcyatúne. Tsá múu nómíutáávatúne. Tsá múu ímityúné íhjyúvatú tsújtyedíyu.

2 Ímiá uwááboriyé métsúúraméí éhne múúne tsíimene ñohñórí íjyácunuúdu. Áane tééné uwáábó ímíñeúvú méuráávyé ámuha mepájtyetéki.

3 Aane óvíi ehdu méijcyá Jetsocríjtó ímiáábé meke wájyune tsúúca mewáájacúme.

Críjto pánétúejpi

4 Aame ihdyu ímíñeúvú meíjcyá dííbyema nééwayúdú néébe meke bohíivú ájcúúbema. Muuráhjáa dííbyeke míamúnaa éhdíiválléróóbeke Píívyéébe pícyoo ávyeta íhtsútuube pánétúejpi dibye iíjcyaki.

5 Ahdu óvíi meke téhdure nééwayúdú menéémeke pícyoobe ihjyádú meíjcyaki. Téhdure óvíi meke llúúvájtedívú pícyoobe dibye ímillédú meíjcyame dííbyeke meíicuvémé ímí dííbyema meíjcyá Jetsocríjto tééveri.

6 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:
Tsióo cóomi múnáá pañevú ó pícyoo ávyeta wájyúmeííbyeke éhne ímichi tééutu jaa éjkeu nééwayúdú néébeke. Áabeke cáhcujtsómé tsá iiñerí báñúmeíityúne.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

7 Aane dííbyeke cáhcujtsómé dííbyeke wajyúhi. Áanetu dííbyeke cáhcújtsotúmé tsá wájyutú Píívyéébé waajácuháámitu íllu tene néhdújuco: Tsaúpe nééwayu jááháñé wákimyéi múnnaa iñéhnilléne waagóórou pícyámeí ímichi tééutu jaa éjkéiu.

8 Téhdure tsiiñe nééneé:

Dilbye muurá éhne múúne néewáyutu ávyé
mecábóhcámeímyé maáákityéúdú néébeé.

Ahdújuco muurá dííbyé uwááboju ímí
cáhcújtsotúmé mújtámeke tene pájtyene.

Píívyéébeeéjte

9 Árónáa ihdyu tsá ámuha ehdu menéétune.
Muuráhjáa ihdyu Píívyéébere ámúhakye iújcúmeke
picyóó llúúvájtedívú dííbyé wákiméí ámuha
ímiááméré meíjcyáne meméénu dííbyeke
dúúrúvamére. Aane imíleebe míamúnáake ámuha
meúúballéné muhdú dibye ámúhakye ímítýúnetu
ímiánejcúvú íchívyetsóne.

10 Muuráhjáa íhde ámuha ihdícyaméréí meíjcyame
tsá dííbyé piáábójú pañe meíjcyatúne. Árónáa
ícyoooca tsúúca dííbyeéjté ámuha meíjcyame tééné
pañe méijcyáhi.

Píívyéébekéré meíjcyaméréí

11 Ahdícyane tsá ííñújíejte ámuha
meíjcyájúcootúne, ámuúha táñahbémuj. Muurá
ihdyu Píívyéébé avyéjúejtérejuco ámuúha. Áánéllii
ámúhakye o néé meke tútavájtsóiyónéhjiri ámuha
meúmúúpívyétuki.

12 Ímiááméré meíjcyá Píívyéébeke wáájácutúmé
ímítýúné ámúhadítyú íhjyúvárónáa ímí ámuha
meíjcyáné hallúvú dííbyeke ditye iávyéjújtso tsiiñe
Jetsóó tsáacoóca.

13-14 Téhdure múu avyéjuullé páñétúejpi méiiñújí
avyéjúúbeke pahúlleváré dííbyé piáábo múnaa
íjcyámemájuco. Muurá Píívyéébere diityéké picyóó

ditye ímítyúmeke iúwááboki, áánetu ímiáámeke ditye iipiááboki.

15 Muurá imíllleebe ímiááméré meíjcyane ténejcu wáajácutúmé ímiáájú meúráávyénetu ímityúné iíhjyúvátuki.

16 Áánéllií ímiááméré meíjcyá tsúúca ímityúnetu ámuha meíjchivýeme. Aame ihdyu ímityúné méemeenújúcohdí tsúúca Píívyéébé hójtsí pañéréjuco ámuha meíjcyame.

17 Aame múu dííbyeke iíllíñe dibye ímillédú íjcyame pámévakéré avyéjuullé méiiñújí avyéjúúbemájuco. Téhdure múu pámeere Píívyéébeéjtema wajyújcatsíhi.

Muhdú ícúbáhraméí maáábucúne

18 Áhdure múu tsaaté hójtsí pañé íjcyame diityéké iávyejúlléne meenú ditye táuhbáne. Tsá múu ímiáámemáyé ímí íjcyatúne. Ímityúmé íjcyárómema múu ímiáámé ijcyáhi.

19-20 Muurá ihdyu Píívyéébe ímillédú meíjcyáné hallútú meke ditye ícúbahráné maáábúcúhajchíí ímí meke iítsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meke ditye ícúbahráné maáábúcúrónáa Ɂaca meke ímí iítsúcunúúbe? Tsáhaá.

21 Muuráhjáa Píívyéébe meke ujcú Críjto mewájyuri ícúbáhrámeílbyé ímiáábé íjcyadu meíjcyaki.

22 Tsáhaáa muurá dibye múijyú ímityúné méénutúne. Áhdurée tsá muucá dibye állityúne.

23 Muuráhjáa dííbyedítyú ímityúné íhjyúvárómeke tsá dibye piámeihíjcyatúne. Áhdurée dííbyeke ícúbáhrárómeke tsá dibye méénüllehíjcyatúne. Íllurée íhvéjtsámeíbyé Pívyéébedívú dibye teene diityémá iímibájcho muhdú tene íjcyadújuco.

24 Aabée muurá Críjto dsíjivé páwachékevu m épée medsíjivéiyóné tsúúcajáa méimityú déjuco dsíjivemédú meíjcyarómé meímibáávyeki. Ehdúu mewájyuri dibye ícúbáhrámeíñej tééveri méímibaavyéhi.

25 Muuráhjáa éíjyu ídátsó méícyahíjcyá Pívyéébeke wáájácutúmé éhne múúne obééjámú mújtame íjcyadu. Árónáa ícyooca tsúúca métehméébé Críjtoma meíjcyáhi.

3

Muhdú métáábama meíjcyane

1 Ámuúha walléémuj, ámúhá tajímuke máavyéjuúlle. Tsaímýé meíjcyá diityémá Críjtó uwááboju tsaate cáhcújtsóturómé ímí ámuha meíjcyane iíténe botsíi icyáhcújtsó iiná diityéké ámuha menéétúrónáaáca.

2 Muurá ímiááméré ámuha meíjcyane iíténe imilléiyómé téhdure Pívyéébeke iúraavyéne.

3 Tsá múu ávyeta iímibájkímyeíyóneri íjyácunútúne. Téhdure tsá múu íjyácunútú íhñíwaco idyóíhdsínúmeíñé tsaímýé ipíhdámeíyóneri, mítyane áhdómeíñé icyááveháñevu iícyáávéiyóneri, ímiá wajyámuunévú iújcámeíyóneri.

4 Apááñeriyé múu ijyácunú tsaíibuwáré iíjcyáiyóneri. Ehdu ihdyu íjcyámeke Píívyéébe ímí ijtsúcunúhi.

5 Tehdújháa muurá éíjyuúvú íjcyáné walléémú Píívyéébedívú iíhvéjtsámeíñe dibye ímillédú ícyahíjcyáhi. Aaméhjáa ájyúmuke avyéjúúllehíjcyáhi.

6 Tsááráuvújháa muurá ájyu Aavaráauvuke icyáhcújtsóne avyéjúúllehíjcyáhi. Aane dillée ijcyadu ámuha ímiááméré ámúhá tajímuma meíjcyáhajchíí tsá ámuha iínerí meíllityéityúne.

7 Áhdure ámuha wajpíimú ámúha táábámuma ímíñeúvú meíjcyá. Tsá múu diityédí ícúbáhratúne. Múu ijtsámeí diityéké iávyejúúlléne muhdú iipiáabóiñeri ámúha tsíjpá tujkévevu ditye íjcyátúnellíhye. Muurájháa Píívyéébe wajpii, wallee, picyóó dityétsí iipiáabójcatsíñe ímí iíjcyaki. Aane ehdu ámuha meíjcyáhajchíí Píívyéébema ámuha meihjyúvácooca tsá iiná ámúhakye pátsáríjcyóityúne.

Imiááné hallútú meícúbáhrámeíñé

8 Ahdícyane ihdyu pámeere tsaímýé meíjcyá pamévamáye. Tsá múu pájúvatúne. Meídaatsólléjcatsíñe méwajyújcatsi tsané nahbémú múúne wájyújcatsídýu mítyájkímyeítyúmére.

9 Tsá múu piámeítyú ámúhakye ímityúné méénúmeke. Téhdure ámúhakye úhbámeke tsá múu úhbatúne. Íllure diityé hallúvú piáábó métáuméí Píívyéébeke. Ehdu dibye ímillédú ámuha meíjcyáhajchíí ámúhakye piáábóiíhye.

10-12 Muurá dííbyé waajácúháámitu nééneé:

Ímí iijcyane ímillémé tsá ímityúné íhjyúvatúne. Áhdure tsá ditye állíuutúne. Muurá ímityúné imyéenuhíjcyánetu iihveténe ímiááneréjuco ditye méénune. Aame ijcyá tsaímíyé pamévamáye. Muurá Píívyéébe ímiáámeke píaabóhi. Aabe dííbyeke ditye táúmeíñé lleebóhi. Áánetu ímityúmedi tsá dibye iicúvetúne.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácuháámítu.

13 Aane ehdu ímiááméré ámuha meíjcyáhajchíí jaca iiné hallútú muha ámúhakye ímityúné méénúiyáhi?

14 Muurá ehdu ímí ámuha meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíhajchíí maímijyu ámuha meíjcyanej. Ahdícyane tsáma iinéri maáábímyeídíñé. Muurá Píívyéébe ámúhakye píaabóhi.

15 Múu Máavyéjuube Críjtodívú icyátsípáávéne íjcyátsíiwyé ámúhakye díllómeke ámuha mewáajácútso íveekí dííbyedi ámuha meíjyácunúhíjcyáne. Árónáa ihdyu múu ímíñéuvú chooco úúballé mítyájkímyeítyúmére.

16 Aame téiibwá meíjcyá Críjtoke ámuha meúráávyénetu tsaate ímityúné iihjyúváneri iñúcójpíveki.

17 Aane ihdyu óvi méicúbáhrámeí ímiáánéré meméénúné hallútú Píívyéébe ímílléhajchííjyu. Muurá tééné hallútú meícúbáhrámeíñé maáábúcúhajchíí ímí meke ijtsúcunúúbe. Áánetu ímityúné meméénúné hallútú meícúbáhrámeíñé maáábúcúrónáa tsá dibye meke ímí ijtsúcunútúne.

18 Muuráhjáa Críjto múijyú ímityúné méénútúroobe ícúbáhrámeí méimítyú hallúvu. Aabée tsáijyúré dsíjivé méhllii pámeere ímityúmé meíjcyáme wájyuri téénej tééveri meímibáávyéne ímí Píívyéébema meíjcyaki. Aabée dsíjivérónáa ̄ibuu ibohí ijcyáhi.

19 Aanéhjáa péé éíjyuúvúu dsíjivémé ̄ibuuúné íjcyátsihvu diityéké iúwááboki.

20 Muuráhjáa éíjyuúvú Noéé m̄inécoba méénuhíjcyánáa Píívyéébe téhmehíjcyará míamúnaa díibyeke icyáhcújtsóne téémí pañevú iúcááve ipájtyetéki. Árónaacáhjáa apáámyéré 8-meva pájtyeté pámeere ííñuji cájávénéri májcanúnetu. Áameúvú ̄ibuuúnéhjáa íjcyátsihvu Jetsóó ̄ibuu péé diityéké iúwááboki.

21 Aanéhjáa téijyu nújpácyotu ditye pájtyeténé naavénú íñe ícyooca metsójtsótsámeímyé mepájtyetéiñe. Aane tsá metsójtsómeítyú méjpi ííñu iñítýááveki. Muurá ihdyu tééneri méúújetsó Píívyéébedívú mecátsípáávéebeke metáúmeíñé dibye meke iímibájchoki. Aane ihdyu meke ímibájchoobe Jetsocríjtóo dsíjiveebe tsiiñe böhíibej tééveri.

22 Diibye muurá ícyooca ̄íhtsútuubéréjuco níjkyéjíri Cááni Píívyéébé úníuri íjcyáábeke pámeere níjkyéjí múnáama naavémú avyéjuulléhi.

4

Muhdú Píívyéébeke meíicuvéne

1 Aanée muurá Críjto ííñújiri iijcyácooca ícúbáhrámeí mewájyuri. Áánellii metsu meícubáhrámeíyóné maáábúcu dibyée áábucúdu. Muurá meícubáhrámeíyóné maáábucúmē tsá ímityúné meméénújúcootúne.

2 Aame tsáhájuco meúmúúpívyetú ímityúné meméénúiyóneri. Píívyéébe ímillédú meíjcyáiyóneriyéjuco metsúúráméíñé.

3 Ahdícyane óvíjyacóóné Píívyéébeke wáajácutúmé íjcyadu ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muuráhjáa ímityúneri ámuha méúmúúpívyehíjcyáhi, ámuháa ménahstsívatéhíjcyáhi, ámuháa mewáñehjívaténé pañe méllíyíícyávehíjcyáhi, níjcyotájtekéé ámuha méduurúvahíjcyá ámuha meméénúityuróne. Ánehjí óvíjyacóóne.

4 Muurá ténehjí ámuha meíhvéjtsóneri ámúhakye náhbévahíjcyámé tééneriyé íjcyame illure ámúhadi uuhiyatéhíjcyáhi.

5 Árómemma Píívyéébe muhdú ditye ícyahíjcyáné ímibájchoóhi. Muurá pámeere dsíjivétúmemma ímibájchóiibye tsúúca dsíjivéjúcóróméhjimájuco.

6 Téénéllihiyéhjáa muurá éíjyu múnáaúvuke téhdure úwáábómeíñé diityé íbuúúné ibóhí ímí iíjcyá Píívyéébe íjcyadu.

7 Muurá tsúúca ííñují mééma níjkévaríjyuco. Áánellii ímiááméré meíjcyáne paíjyuváré Píívyéebema méihjyúvahíjcyá.

8 Aame múu wajyújcatsíhi. Muurá tsíjtyeke mewájyume ímityúné meke méénúrómeke mepiámeíiyóneri tsá meíjyácunútúne.

9 Ahdícyane múu ímíñeúvú waatsúcújcatsí ámuha maáhívéjcatsícyooca iiná ijtsámeítymére.

10 Mepíáábojcátsí muhdú ámuha mepíívyetédú Píívyéébe meke ájcúné píáabori bañuháñé dibye meke ipíáábótsí.

11 Áánéllii ámuha meúwáábócooca ímíñeúvú méúwáábohíjcyá dííbyé ihjyu néhdújuco ámúhaj tééveri dibye iihjyúvaki. Áhdure ámuha tsíjtyeke mepíáábócooca ímíñeúvú mepíáábó muhdú dibye ámúhakye túkévejtsódu. Aane páneere iiná ámuha meméénune múu ímíñeúvú meenú dííbyeke ámuha Jetsocríjtoj tééveri maávyéjujsóne. Áabedívú ihdyu metsu meíhvéjtsámeíñé dííbyeke maávyéjújtso múijyú níjkeváityúne. Ehdu teéne.

Críjtoéjté ícúbáhrámeíñé

12 Ámuúha táñahbémuj, tsá múu mávaríjchojúúné ámúhama íjcyánetu ijtsámeítymére tene ámúhama íjcyáityuróne.

13 Íllure múu imíjyúú Críjtóo ícúbáhrámeídýú ámuha meícúbáhrámeíñeri tsiiñé íavyéjuma dibye tsáácooca ámuha meímíjyúúveki.

14 Áánéllii dííbyeéjté ámuha meíjcyáné hallútú ámúhakye tsaate úhbáhajchíí múu imíjyúú Píívyéébé Apíichó ámúhá pañé íjcyánélliíhye.

15 Árónáa ihdyu núcójpítsóhreíyó teene ímityúné ámuha tsíjtye éhné menániñee, tsaatéké ámuha medsíjívetsónee, tsíjtyé ihjyú pañévú ámuha meúcaavénee, éhdúné hallútú ámuha meícúbáhrámeíñé.

16 Áánetu ihdyu Críjtoéjté meíjcyáné hallútú meícúbáhrámeíñé tsá núcojpítotúne. Íllure Píivyéébeke tééné hallúvú dúúrúvaméré météhdujtsó dííbyeéjté meíjcyánélliíhye.

17-18 Muurá tsúúca muhdú meícyahíjcyáné dibye mééma ímíbájchóíñé eévé úújéteéhi. Aane méhdityu tujkénúibye ihñéjté meíjcyámedítyu. Aabéjíi awáá ¿muhdíívanéami íhya tsáma ímíbájchooi eene dííbyé uwááboju cáhcújtsótúmemá, ímiáámé íjcyarómé íhtsútúnetu pájtyetéíñáaáca?

19 Ahdícyane dííbyedívú meíhvéjtsámeíñé dibye ímillédú meíjcyá ámuha meícúbáhrámeíyónáaáca. Muurá meke ípívyéjtsoobe iñéhdújuco méénune.

5

Cahcújtsó múnáá túkevéjtsoju

1 Téhdure ó imillé cahcújtsó múnáá túkevéjtsojtéké o úwaabóné téhdure túkevéjtsoobe o íjcyaaabe muhdújhjáa Críjto ícúbáhrámeíñé o ájtyúmiíbe. Aabe téhdure ó íjcyáá dííbyé avyéjuri tsiiñé dibye tsáácoóca.

2 Áánellii ámúhakye o néé ímíñeúvú ámuha metükévéjtso Píivyéébeéjté ámúhá hójtsí pañe íjcyámeke. Tsá múu dibyée ámúhakye níwáávéné iiyyéveriyé tééné wákimyéí méénutúne. Áhdure tsá múu tééné hallúvú ámuha medsídsívakíyé méénutúne. Múu ímíñeúvú meenú Píivyéébe ímillédu.

3-4 Tsá múu tsíjpánécoba diityéké úwáábotúne. Choocóré múu úwaabó pánétüejpi Métehméébé

tsáácooca ámuha maávyéjuuté dííbyema múijyú níjkévéityúne.

5 Téhdure ováhtsámú máavyéjuulle ámúhá túkevéjtsojtéke. Panéjcvavávú máavyéjúlljejcátsí mítyájkímyeítymére. Muurá Píívyéébé waajácuháámitu nééneé:

Píívyéébe píaabó idáátsóméhjiúvú néémeke. Áánetu ‘mityáhmítyá’ néémedi tsá dibye iičúvetúne.

6 Áánellii mítyájkímeítyméré méíhvéjtsaméí íhtsútuube Píívyéedívú dííbyere ámúhakye ityukévéjtsoki. Áijyu muurá ámúhakye ávyéjújtsóibye dibye meke ávyéjújtsóiñe éévé úújetéijyu.

7 Áánellii iiherí áábímyeítyméré dííbyedívú mécátsipááve. Muurá imílleebe meke ipíaabóne.

8 Árónáa ihdyu téiibuwá meíjcyá Naavéné ámúhakye imújtátsotuki. Muurá mémunáajpi íjcyabe meke imújtátsóiyónneri ijyáculú éhne múúne bájú oohííbyé iyámeke idyooiyónneri ijyáculúdu.

9 Áróobeke ihdyu metáhjá Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsónej tééveri. Muurá méwaajácú pahülleváré iinújíri ménahbémú téhdure ténéhjíri icubáhrámeíhijcyáne.

10 Árónáa ícyooca wahájchotáré meícubáhrámeíñé níjcáutu Mépiivyéébé meke ávyéjuutétsoó múijyú níjkévéityúné Jetsocríjtoj tééveri. Aabe muurá mewájyuri meke ímíbjachó íhtsutumé meíjcyame iinevú metáhjátsámeítayuki.

11 Áánéllii ihdyu metsu íhtsútuube ijcyáábeke maávyéjútso paíjyuváré múijyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Nihñéenéré pityájcoju

12 Aane íñe íhyaamí o cáátúnuháámí ámúha éllevu ó wallóó ménahbe Píívyéébeke ímí úráávyeebe Tsibáánoma. Áhaamí pañe ámúhakye ó ítsáávetsó ímiááné ímí Píívyéébe ámúhakye píáábohíjcyáne. Áánéllii múu tsaímíyé dííbyema ijcyáhi.

13 Ámúhakye Babiróóniá cóómiyi ijcyáné cahcújtso múnnaa duurúvá ámúhakyée iújcudu téhdure Píívyéébe diityéké újcume. Téhdure tájtsiiménédú néébe Mááco ámúhakye duurúváhi.

14 Téhdure ámúhakye táicyánéjcutu o néé ámuha Críjtoéjté tsané nahbémú meíjcyame medúúrúvájcatsíki. Ahdícyane óvíi íbúwajíí ámuha méijcyáhi. Áyu tehdújuco.

**Píívyéébé ihjyu: jetsocríjyodítú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PÉ:boa:Bora)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48